

ним має діло, коли вижився Жида робити такі смілі пропозиції. А Жида так різко вихватували їх, що дійшли аж до компромісу на підкладі пропозиції головного ідеолога проковтнення не-польських народів. Чужі не „інсинуації“ — тим більше, як Жида „з певністю будуть далі боротися за рівноправність всіх національних меншостей“. Подумайте, яка поспата!

Переговори зовсім не припинилися, бо — як подає „Слово Польське“ — в четвер 18. п. м. жидавіські переговірники д-р Райх і д-р Тон були на обіді у мін. Скішницького. В суботу (20. п. м.) ведено переговори далі, після чого вони переходять на „урядове форум“, себто з міністерських і нинішніх закармків стають явними (не тайними) і сланими.

У зв'язку з жидавісько-польськими переговорами дня 19. п. м. відбулося пленарне засідання Українського Соймового Клубу. У висліді своїх нарад клуб видав отсей незвичайний „дипломатичний“ комунікат:

„На засіданні Українського Клубу між іншим розглядалося сповідь переговорів жидавіського клубу з урядом, які в українській пресі і громадстві викликали деякі в (review) відгомін (читайтесь деякі) — Ред.). Прийнято отсю резолюцію:

В справі польсько-жидавіських переговорів з урядом, Український Клуб, стверджуючи факт, що в теперішній хвилі нека спільної політичної лінії національних меншостей він в законодавчих установах, які полягають (тому нека? — Ред.) — тільки сподівається за їх ходом (чим ходом: переговори чи національні меншості? — Ред.), своє становище (адається: Український Клуб! — Ред.) робить залежним від змісту польсько-жидавіської угоди і дальшої тактики жидавіського Клубу. За точку зору тактичної лінії до жидавіського клубу (отже тільки — жидавіського клубу! — Ред.) Український Клуб приймає, що не може перейти до денного порядку над тим, щоб Жида на українській землі був заарештований польовими військами уряду і польських політичних кол.

До комунікату Українського сойм. Клубу додали ми деякі принагідні замітки та назвали його незвичайно „дипломатичним“. На своє оправдання мусимо подати, що повний зміст того комунікату беремо від „Слова польського“, яке може

з розумом його зловісно викрикнуло. Сподіємося за кілька днів одержати лі секретації клубу оригінальний текст комунікату, а тоді подамо його ще раз, якщо він буде відрізняватися від вже поданого.

Одночасно, як подає „Хвіла“, пос. Райх відбув конференцію з головою Українського сойм. клубу пос. Серг. Ховчанським. П. голова зазначив, що Клуб не має нічого спільного з поглядом пос. Павла Васильчука на суть і наслідки жидавісько-польських переговорів і не бере за нього ніякої відповідальності. Щож торкається самих переговорів, то п. Хруцький мав заявити:

„Український Парламентарний Клуб займає становище до польсько-жидавіських переговорів аж (dopiero) по їх закінченні, а радше по одержанні інформації про їх вислід (який вислід: офіційний чи тайний? — Ред.).“

Що торкається останніх статей „Ціла“, — реляційне „Хвіла“, — яке виступає проти політики жидавіського клубу, пос. Хруцький заявив, що той щоденник не є органом Української Парл. Репрезентації і свої погляди висловлює на власне ризик (!) і відповідальність.

З комунікату Українського Сойм. Клубу і заяви п. голови пос. Хруцького виходить ясно, що відповідальні українські політики займають становище до жидавісько-польських переговорів аж після закінчення цього того інтересу й офіційного закріплення польсько-жидавіської дружби. Що це значить? Це значить, — розуміється, якщо вірним є комунікат і заява п. посла Хруцького, що українські послы вважають себе тільки обсерваторами й істориками, теоретичними політиками, а не практичними й реальними. Вони будуть переводити одинку виспіву переговорів розіспіву; вони не будуть робити ніяких перепон, поки не мають інформації про їх вислід. Мусимо признатися, що з такою роллю парламентарного представництва нам важко погодитися.

Щож до другої замітки, то справді так маються справи, що „Ціло“ не є органом Української Парл. Репрезентації, як правдою є

Пурус

пасту до пуритан
змилюють радо
миліонів
мислительців.

Й те, що та репрезентація, а радше тільки одна її частина („Селянський Союз“) розпоряджає лише одним тижневиком і то в Холмі („Наше Життя“).

Вкінці мусимо зазначити, що від кількох днів являються в приватних розмовах „погрози“ Жида, що — мовляв — вся жидавіська преса заговорить про статті „Ціла“. Ми не стараємося одержати закордонну позичку і нас ці „погрози“ не лякають, а зрештою булоб дуже бажане, щоб жидавіська преса освідомила своїх читачів з політикою великої більшості жидавіського клубу і розуміється — з її наслідками.

Жидавісько-польські переговори відбуваються на основі: „do, ut des“. Не знаємо, що польський уряд дасть Жидам (правдоподібно нічого!), а Жида вже все давно йому віддали (льовальність і т. н.), а тепер що можуть дати? Хіба запродаж не-польські території польським народам!

Податкова політика.

Промова сенатора Пастернака, виступаюча дня 15. червня ц. р. в сенаті в часі дискусії над бюджетом міністерства скарбу.

Шляхецька підпора держави.

Високий сойм! Бюджет міністерства скарбу є підставним бюджетом в діянні державних прибутків. Прибутки того міністерства виносять 70 пр. загальних прибутків. На ці прибутки складаються переважно посередні та безпосередні податки, які накладаються на населення беззапорожно та безоглядно, не вважаючи на те, чи воно в силі їх платити чи ні. Зруйноване війною населення жне в нужді, а податкове перетяження в порівнянні зі сусідніми державами є далеко вище. Коли прибутки з публичних ланних та монополій виносять наприклад 19 золотих на особу в Радянському Союзі, то в Польщі вони виносять аж 57 зол. Генеральний

справоздавець зазначає у своєму звіті, що тепер безпосередні податки є для певної більшості ніж були перед війною. Зважаючи, що по війні село зруйновало, а державні податки збільшилися вдвоє, комунальні ж за вдесятеро, можна розуміти та уявити собі, в яких важких обставинах наводяться платити податки, а зокрема селяни, та зможемо прийти до переконання, що всі ці податки починаються до зруйнування села.

При накладанню та зміні податків панує хаос і несправедливість. Грунтовий податок на селі збирають однаково від доброї землі та від неурожайної. А несправедливість при зміні податку маєстового ще більша. Часто в одному й тому самому селі вимірюється від одного господарства зовсім різний податок, при чім різниця буває значна. Наприклад на одне господарство рата виносять 10 зол., на друге 20 зол., а на третє 30 зол. не зважаючи на те, що всі ті господарства однаково. А скільки є таких господарств, вартість яких переходить поза 4000 зол., але з них все одно стягають маєстовий податок. Нерівномірність в оподаткуванні доводить населення до розгорячення. При стяганні податків теж панує несправедливість. Якщо бідний рільник на селі не може заплатити податку, то приїжджі податковий екскуртор і забирає необхідні в господарстві річки, такі як плуг, борошно, шлі і т. п., а якщо податку не платять поміщик, то про примусове стягання податків із них не чути. На сільських т. зв. „красах“ українське та білоруське населення сплачує податки найточніше та сповняє всі державні повинності; але те поміщики Польщі на „красах“ відтягаються від плачання податків. Для прикладу наведу такі дані: у рівненському повіті на Волині в 48 общарників на 1. вересня 1924 р. заплатили з них частину ґрунтового податку тільки 27, а частину маєстового податку тільки 2-ох, інші не заплатили нічого. Ось такий міст як Любомірський Адам, якому вмірено суму 71,074 зол. маєстового податку, не заплатив теж нічого. Кишинівський Юзеф, якому вмірено 2,074 зол. ґрунтового податку і 7,851 зол. маєстового теж не за

Блакита Баранова.

Пробудження національно-державної думки на Прикарпатській Україні.

(Довіщення.)

Другим документом, на який покликала чеська делегація на мировій конференції, були ухвали „Пряшівської Народньої Ради“, як представниці західного Прикарпаття. Революційний визвольний рух обіймав також увесь український народ західного Прикарпаття, та з причини пасивності інтелігенції не було кому його організувати. Ідейний провід визвольного руху в цій частині Прикарпаття взяв на себе священик Ем. Невинський. Дня 8. XI. 1918 р. засінувано „Руську Народню Рад“, яка проголосила закли до національного визволення українського народу і до злуки з Україною. На це відгукнувшись всі громадські ради, видаючи обіжники до народа про потребу злуки з іншими українськими землями. З тою метою скликано цілий ряд віч. Крім цього Рада розписала анкету до всіх громад, з яких велика більшість ааявилася за злукою з Україною. Це все доказує, як живою виявляється самостійницько-державницька думка серед Українців Прикарпаття, які за ніяку ціну не хотіли призначити чужої влади.

Та і тут на услуги Чехам пішла тамошня інтелігенція з місцевим губернатором з-ром Бескидом, а ці

допомоці станули галицькі москвофіли. Д-р Бескид дістався до президії Ради і почав на власну руку конферувати з Чехами. Дня 21. XII. 1918 р. д-р Бескид передав злуку „Ради“ з „Радюю Лемків“ (організація галицьких москвофілів) і — зорганізувавши цілу акцію — перепорядив насильно на зборах 7. I. 1919 р. в Пряшіві ухвалу злуки Прикарпаття з Чехословаччиною. Не помогла тут горяча, палка патріотична промова б. Невинського, якого опісля влади тяжко переслідували. Бескид перевів акт насильства над волею українського народу. Чехи і мирова конференція признали західне Прикарпаття Словакам.

Чехам треба ще було згоди і Українців східного Прикарпаття і за це вони постаралися при допомозі тодішнього заступника Ч. С. Р. в Будапешті посла Голца. До цього послужило їм меморандум „Руської Народньої Ради“ в Сяваві з 16. XII. 1918 р., як стверджує експозе Житковича. Маленька пригода незнаного чоловіка відіграла тут важну роллю на політичній світовій арені. Основоположник Ради був місцевий робітник, класово свідомою людиною, Михайло Комарницький, за якого ініціативою на зборі Ради дня 8. XII. 1918 р. в присутності делегатів 30 громад — порішено вислати на мирову конференцію меморандум з домаганням злуки Прикарпаття з Україною. Комарницького, як автора меморандума, почали переслідувати мадярські влади і загрозили видаленням його поза границі, як чужинця (він походив з Галичини). Тоді він узяв до

чеського посла в Будапешті, прохачи помічати проти Мадярів. Його особисте прохання стало „важним актом“, який помантрував до Парижа як доказ, що Українці східного Прикарпаття домагаються злуки з Чехословаччиною. Треба було аж Бескида, галицьких москвофілів і всяких насильств, щоб серед українського народу Прикарпаття придусити його національно-державні замишлення.

Почуття потреби злуки з Україною найсильніше було вкорінене серед населення східної частини Прикарпаття. Цього доказом відкинення українським зиздом з 18. XII. 1918 р. проекту мадярського правительства — злуки Прикарпаття, як автономної країни з Мадярами, дальше ухвала зборів в Мазаморощині Сиготі з 18. XII. 1918 р. під проводом д-ра Брашайка — злуки з Україною, та ухвала зизду в Хусті 21. I. 1919 р. в присутності 420 делегатів з громад — на злуку з Києвом. — Утворено „Центральну Народню Рад“, яка мала заступати всі інтереси українського населення на Мадярищині.

Тут почало свою роботу змадьяризоване українське духовенство під проводом єпископа Паппа, яке працювало вперед на користь Мадярів а опісля на користь Чехів.

Тимчасом 23. III. 1919 р. комуністична влада обійняла Мадярищину, а після її уступлення дня 25. IV. 1919 р. Чехи зайняли Прикарпаття.

При допомозі змадьяризованої інтелігенції дня 8. V. 1919 р. в Ужгороді проголошено злуку Східного Прикарпаття з чехословачською республікою.

В сан-жерменській договорі зазначено автономію для Полькипаття. Однак і досі остала мист папері. Не створено до нині місцевого соймів в Ужгороді, не віддано адміністрації в руки місцевого населення, а країною, від якої відділено цілу західну частину від ріки Уж по Служ, правлять безконтрольно чеські урядовці. Не переведено земельної реформи і з економічного боку тамошні українські селянське населення знаходиться в гіршому положенні, як на Мадярищині. Прихильників українського відродження в роді покійного, заслуженого шкільного референта Прішека — було серед Чехів дуже мало. Москвофіліство і православ'я скрилися під оморф чеського правительства. Це використали вороги Чехів елементи (Мадяри і Жиди, а також в значній мірі і комуністи) й останні вибори до чеського соймів і сенату з Прикарпаття і велика побіда комуністів є доказом, що там наш народ ставиться неприємливо до сучасного чеського режиму.

Та проте національне українське відродження на Прикарпатті поступав вперед. В тамошні село дістається друковане слово, шириться просвітня й економічна діяльність і теперішні покоління мають можливість боротися постійно за дальшу національну визволення. На наших очах відживає найбільш задуха чужини українського народу і майже кожний вже час, коли до нього не родиться скарбіння внесуть свої оригінальні цінності і наші бажання Прикарпаття.

- 1) Отворення Загальних зборів;
- 2) Відчитання протоколу з попередніх загальних зборів;
- 3) Відчитання звіту Союзу реалізації з перекладеної реальності;
- 4) Звіт з діяльності управи;
- 5) Звіт касовий;
- 6) Звіт ревізійної комісії;
- 7) Затвердження балансу і ухвалення ак-солуторії управи;
- 8) Розділ засідки;
- 9) Вибір нових членів Нагляду Рату;
- 10) Вибір Реалізаційної комісії;
- 11) Внесення і запити;
- 12) Закінчення Загальних зборів.

Баланс кооперативної діяльності в зоні кооперативів на два тижні перед загальними зборами до перегляду (1), аспіральними зборами до перегляду (1), аспіральними зборами до перегляду (1), аспіральними зборами до перегляду (1).

Якщо в означений годин не прийти на з'ясування статуту членами, то з'ясування статуту членами відбувається другі загальні збори, які будуть важливі рішення без огляду на число присутніх членів.

Управа